

Első kör

NEMZETI CIVIL ALAP(fokú ismeretek)

B2

Első kör

NEMZETI CIVIL ALAP(fokú ismeretek)

Az Európa Ház kiadványa

2004. szeptember

Így kezdődött

A civil szervezetek az 1%-os támogatások rendszerének 1997-es bevezetését követően szinte azonnal megfogalmazták azt a javaslatukat, hogy a személyi jövedelemadó egy százalékának az a része is jusson el a nonprofit szektorba, amelynek elosztásáról az adófizetők nem nyilatkoznak. Ez a kérés sokáig nem talált meghallgatásra, de 2002. szeptemberétől végre felgyorsultak az események:

- ◆ *2002. szeptember 26-án* a Civilizádát megnyitó Civil Partnerség Konferencián Medgyessy Péter miniszterelnök ígéretet tett arra, hogy a nonprofit szervezetek átlátható, pártpolitikától mentes, költségvetési forrásautomatizmusra épülő támogatására Nemzeti Civil Alapot (NCA) hoznak létre.
- ◆ *2003. június 23-án* – a civilek képviselőivel folytatott igen széles körű egyeztetések után – a Parlament két ellenszavazat és 139 tartózkodás mellett meghozta az NCA-ról szóló törvényt. Ennek értelmében a Nemzeti Civil Alaprogram az 1%-os felajánlásokkal megegyező összeggel (de legalább a teljes felajánlható összeg felével) támogatja a civil szférát. A támogatáspolitikai és a tényleges elosztási döntéseket egyaránt olyan testületek (az NCA Tanácsa illetve kollégiumai) hozzák, amelyekben a nonprofit szervezetek delegáltjai vannak többségben.
- ◆ *2003. október 7-én* megszületett az NCA törvény végrehajtásáról szóló kormányrendelet.
- ◆ *2004. januárjáig* megtörténtek az elektori bejelentkezések, kialakult a Tanács és a kollégiumok megválasztásának rendszere.
- ◆ *2004. február–márciusában* lezajlottak a választások, a Tanács és a kollégiumok megtartották első üléseiket, kialakították munkarendjüket.
- ◆ *2004. márciusában* az NCA Tanácsa döntött a támogatási elvekről és a rendelkezésre álló összeg kollégiumok közötti felosztásáról.
- ◆ *2004. május–júniusában* megjelentek a pályázati felhívások.
- ◆ *2004. július–augusztusában* a kollégiumok meghozták a támogatási döntéseket. A lebonyolítással megbízott Államkincstár elkezdte a szerződés-kötéseket.
- ◆ *2004. szeptember 9-én* megtörtént az első támogatási összeg átutalása.

Az NCA felépítése

Az NCA elvi irányító testülete a Tanács. Feladata az Alaprogram működési szabályainak és a támogatáspolitikai alapelveinek meghatározása, valamint a rendelkezésre álló források kollégiumok közötti felosztása. A Tanács 17 tagból áll. Közülük kettőt jelöl az Országgyűlés Társadalmi Szervezetek Bizottsága, hármat az esélyegyenlőségi miniszter. A többi 12 tagot a civil szervezetek által delegált elektorok választják meg.

A tényleges támogatási döntések meghozatala az NCA *kollégiumainak* feladata. Ezek a kollégiumok részben regionális, részben civil szakmai szempontok alapján szerveződnek. Létrehozásukról a Tanács dönt. Tagjaik közül egyet jelöl ki a miniszter, a többieket a civil elektorok választják.

2004-ben az alábbi kollégiumok jöttek létre:

- ◆ *Országos és regionális kollégiumok:*
 - Országos Hatókörű Civil Szervezetek Támogatásának Kollégiuma
 - Közép-magyarországi Regionális Kollégium
 - Közép-dunántúli Regionális Kollégium
 - Nyugat-dunántúli Regionális Kollégium
 - Dél-dunántúli Regionális Kollégium
 - Észak-magyarországi Regionális Kollégium
 - Észak-alföldi Regionális Kollégium
 - Dél-alföldi Regionális Kollégium

- ◆ *Szakmai kollégiumok:*
 - Civil Szolgáltató, Fejlesztő és Információs Kollégium
 - Civil Önszerveződés, Szakmai és Területi Együttműködés Kollégiuma
 - Nemzetközi Civil Kapcsolatok és Európai Integráció Kollégiuma

Az esélyegyenlőségi minisztert az NCA működtetésével kapcsolatos feladatainak ellátásában az *Alapprogram Miniszteri Titkársága* segíti.

Az Alapprogram kezelő szerve – nyílt közbeszerzési eljárás eredményeként – a *Magyar Államkincstár* lett.

Az NCA szerkezetével, felépítésével, működési elveivel, a pályázatok tartalmi és formai követelményeivel, az aktuális pályázati kiírásokkal és a meghozott támogatási döntésekkel kapcsolatos információk a www.nca.hu *honlapon* érhetők el.

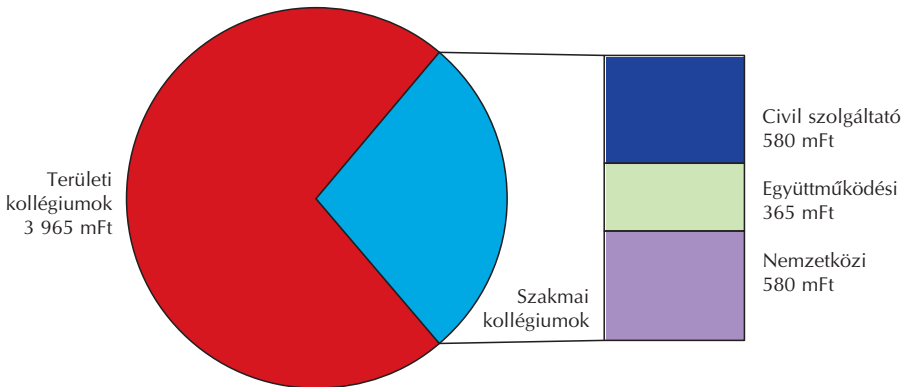
A Tanács első forráselosztási döntése

Az NCA 2004-es költségvetésének tényleges nagysága csak szeptember 9-én vált ismertté, amikor az APEH sajtótájékoztatón közölte, hogy az adófizetők 1%-os felajánlásainak összege elérte a 6 milliárd 978 millió Ft-ot. A támogatási keretek felosztásának márciusi időpontjában a Tanács még csak az egy évvel korábbi felajánlások alapján becsült 6,1 milliárd Ft-tal gazdálkodhatott. Ennek 10 százalékát a pályázatok lebonyolításának és az Alapprogram működtetésének költségeire kellett elkülönítenie, tehát a „tavaszi forduló” során *támogatásokra szétosztható összeg 5 milliárd 490 millió Ft* volt.

A Tanács felelősségének súlyát átérezve látott hozzá a munkához. Igyekezett minden rendelkezésre álló információt és szóbaajóhető szempontot mérlegelve hozni meg a döntését. Ugyanakkor azzal is szembesülnie kellett, hogy a nonprofit szektor szerkezetére és a támogatási szükségletekre vonatkozó információk korlátozott mértékben álltak rendelkezésre, a potenciális támogatottak egymással ellentétes érdekeinek pedig nem lehetett egyszerre megfelelni.

Nem voltak megbízható előzetes támpontok annak meghatározásához, hogy *milyen arányokat érdemes kialakítani a szakmai alapon szerveződött kollégiumok, illetve a területi kollégiumok keretszámainak meghatározásában*. Maga az NCA törvény annyit írt elő, hogy a rendelkezésre álló összegnek legalább 60 százalékából a civil szervezetek működési költségeinek fedezését kell támogatni. Hosszas viták után a Tanács úgy határozott, hogy – ezt az arányt némileg megemelve – az első fordulóban a területi kollégiumokat bízta meg a működési, a szakmai kollégiumokat pedig a programtámogatások szétosztásával. (Ugyanakkor azt a lehetőséget is nyitva hagyta, hogy ősszel, a végleges összeg ismeretében kapott kiegészítő forrásokból esetleg a területi kollégiumok is nyújthatnak majd programtámogatásokat.)

Az 5 milliárd 490 millió Ft-os keretösszeg felosztása a területi és szakmai kollégiumok között

A területi kollégiumok közötti forrásmegosztást – az értékválasztások mellett – tényekre lehetett alapozni, hiszen a nonprofit szervezetek területi megoszlásáról kellően pontos és megbízható, bár nem egészen friss statisztikai adatok álltak a Tanács rendelkezésére. A döntés több különböző szempont egyidejű figyelembevételével történt. Ezek a megfontolások a következők voltak:

- ◆ A nyers esélyegyenlőségi elv érvényesítését az szolgálná, ha a keretek felosztása az egyes régiókban bejegyzett nonprofit szervezetek számához igazodna, függetlenül azok összetételétől, működési, gazdasági jellemzőitől és az adott régió gazdasági helyzetétől.
- ◆ A nonprofit szektor nagy, már korábban intézményesült (jórészt országos hatókörű) szervezeteinek megerősítéséhez nyilvánvalóan sokkal magasabb összegekre van szükség, mint a kisebb szervezetek működésének segítéséhez.
- ◆ A szolidaritási elv azt követelné, hogy a hátrányos helyzetű régiók nagyobb támogatásban részesüljenek, mint a viszonylag kedvezőbb helyzetűek.

A három különböző megközelítés együttes alkalmazása két lépésben történt. Első lépésként a Tanács azonos súllyal vette tekintetbe a szervezetszámok és a folyó kiadások regionális megoszlását, s ennek megfelelően alakította ki az elosztható támogatási összeg területi kollégiumok közötti belső arányait. Második lépésben ezeket az arányokat a hátrányos helyzetű régiók támogatása, a területi különbségek csökkentése érdekében tovább finomította. Az országos keret rovására megnövelte azoknak a régióknak (Észak-Magyarország, Észak-Alföld, Dél-Dunántúl) a részesedését, ahol

- ◆ a civil társadalom gyengébb (az 1000 lakosra jutó nonprofit szervezetek száma kisebb),
- ◆ a gazdasági fejlettség alacsonyabb (az egy főre jutó GDP kisebb),
- ◆ a foglalkoztatási helyzet rosszabb (a munkanélküliség magasabb) volt az átlagnál.

Ennek megfelelően a következő keretszámok alakultak ki:

A támogatási keretösszeg területi kollégiumok közötti megoszlása

Kollégium	A felosztható összeg	
	millió Ft	megoszlása, %
Országos	1 360	34,3
Közép-Magyarország	761	19,2
Közép-Dunántúl	278	7,0
Nyugat-Dunántúl	274	6,9
Dél-Dunántúl	293	7,4
Észak-Magyarország	333	8,4
Észak-Alföld	365	9,2
Dél-Alföld	301	7,6
<i>Összesen</i>	3 965	100,0

Beérkezett pályázatok, megfogalmazott igények

Az NCA különböző kollégiumaihoz összesen 8 243 pályázat érkezett be, ezekben a civil szervezetek 15,7 milliárd Ft-nyi támogatást kértek, a ténylegesen felosztható összeg nem egészen háromszorosát.

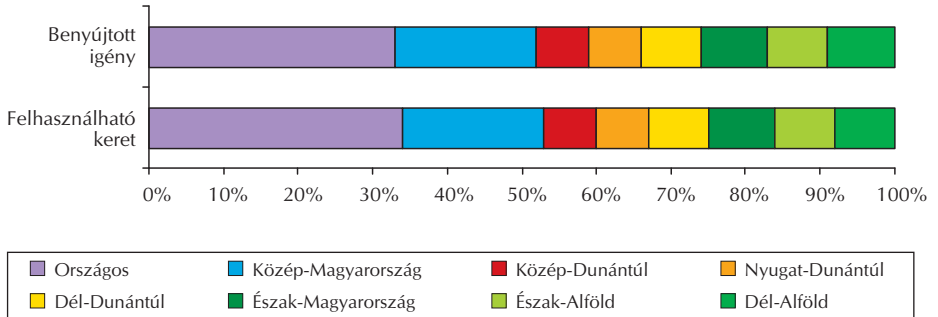
A benyújtott pályázatok száma, az igényelt összeg nagysága és a kiosztható összeghez viszonyított aránya kollégiumok szerint

Kollégium	Benyújtott pályázatok száma Db	Igényelt összeg Millió Ft	Az igényelt támogatás a kiosztható összeg %-ában
Területi kollégiumok			
Országos	1 123	3 430	252
Közép-Magyarország	988	1 961	258
Közép-Dunántúl	579	691	249
Nyugat-Dunántúl	632	740	270
Dél-Dunántúl	671	810	276
Észak-Magyarország	739	904	271
Észak-Alföld	651	831	227
Dél-Alföld	878	1 010	336
<i>Területi kollégiumok összesen</i>	<i>6 261</i>	<i>10 377</i>	<i>262</i>
Szakmai kollégiumok			
Civil szolgáltató	915	2 290	395
Együttműködési	412	1 209	331
Nemzetközi	655	1 833	316
<i>Szakmai kollégiumok összesen</i>	<i>1 982</i>	<i>5 332</i>	<i>350</i>
<i>Mindösszesen</i>	<i>8 243</i>	<i>15 709</i>	<i>286</i>

A pályázatoknak közel egynegyede a szakmai kollégiumokhoz érkezett be, tőlük várták volna a pályázók az összes támogatás 34 százalékát. Ez az arány érzékelhetően magasabb volt, mint a szakmai kollégiumok felosztható keretekből való részesedése. Ugyanez tükröződik a tábla utolsó oszlopában feltüntetett arányszámokban is, amelyekből az derül ki, hogy a *programtámogatások iránti igények az e célra szánt összegeknek átlagosan három és félszeresét tették ki*. Ugyanez az arány a területi kollégiumok által osztott *működési támogatások esetében alig volt magasabb a két és félszeresnél*.

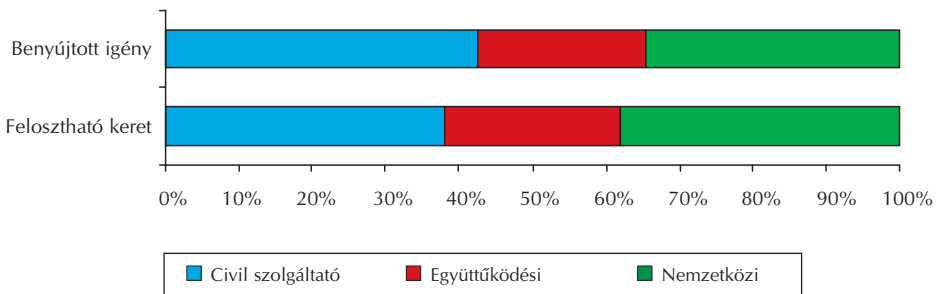
Szinte teljes egészében visszaigazolták ugyanakkor a Tanács eredeti keretmegosztási döntését az országos és a regionális kollégiumokhoz benyújtott pályázatok. Az ezekben kért működési támogatások kollégiumok közötti megoszlása összhangban volt a támogatási lehetőségek belső arányaival. Mint a következő ábrából látható, a *működési támogatásra szétosztható keret és a beérkezett pályázatokban megjelölt összegek regionális összetétele között alig-alig mutatkozott különbség*.

A felosztható keret és a beérkezett pályázatokban igényelt támogatási összeg megoszlása területi kollégiumok szerint

Valamivel kevésbé felelt meg a keretek felosztása során érvényesített arányoknak a beérkezett programtámogatási igények szakmai kollégiumok szerinti összetétele, de igazán nagy különbségek e tekintetben sem alakultak ki.

A felosztható keret és a beérkezett pályázatokban igényelt támogatási összeg megoszlása szakmai kollégiumok szerint

A legintenzívebb érdeklődés a Civil Szolgáltató, Fejlesztő és Információs Kollégium pályázataira alakult ki. A beérkezett igények kielégítésének esélye tehát eleve itt volt a legalacsonyabb. Az arányszámot tovább rontotta, hogy ez a kollégium az eredeti keretösszeg terhére egy második pályázatot is kiírt minőségfejlesztési programok támogatására.

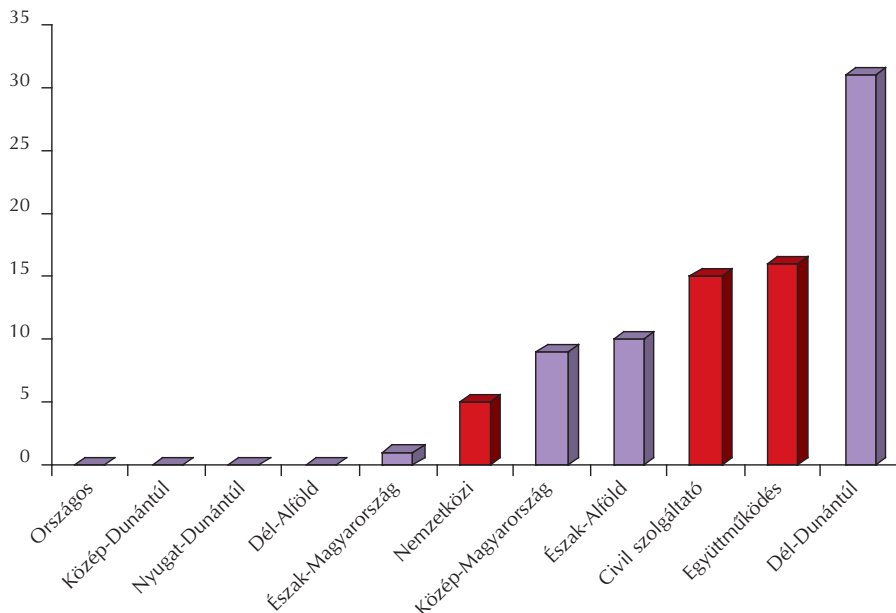
A megítélt támogatások

A benyújtott pályázatok több mint fele nem felelt meg a pályázati felhívásban rögzített követelményeknek. A formai ellenőrzést végző Magyar Államkincstár eredetileg 4176 pályázat elutasítását javasolta. A támogatási döntések meghozatala során alkalmazott gyakorlat kollégiumonként igen eltérő volt.

- ◆ A kollégiumok egy része felülvizsgálta a Kincstár formai ellenőrzésének eredményeit, s így több szervezetet részesített támogatásban, mint amennyi a szó szoros értelmében véve érvényes pályázatot nyújtott be.
- ◆ A kollégiumok másik csoportja minden olyan szervezetet támogatott, amelynek a pályázatát a Kincstár érvényesnek minősítette.
- ◆ Végül akadtak olyan kollégiumok, amelyek a formailag érvényesnek tekinthető pályázatok között is szelektáltak.

A kollégiumok többsége nem használta fel a rendelkezésére álló teljes keretösszeget. A maradvány aránya összességében 7 százalék volt, de néhány esetben a 10 százalékot is meghaladta, sőt, egy kollégiumnál a teljes összeg egyharmadát közelítette.

A ki nem osztott összeg a teljes támogatási keretösszeg százalékában kollégiumok szerint

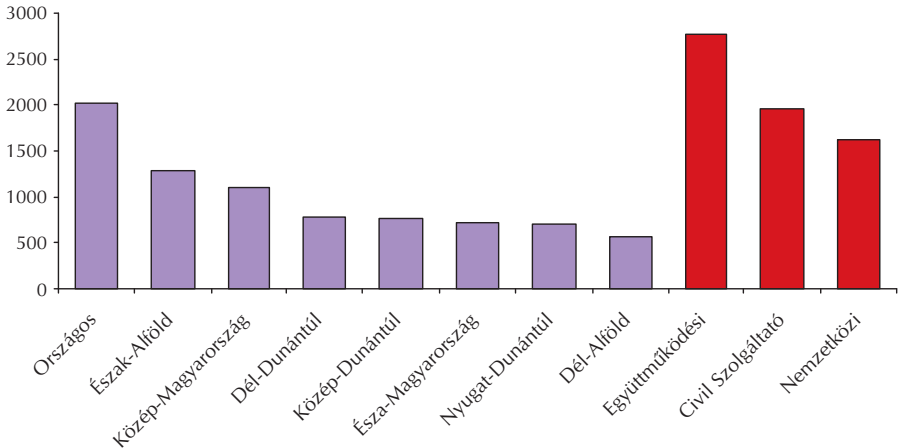
A támogatásban részesített pályázatok száma és a ténylegesen elosztott összeg kollégiumonként az alábbiak szerint alakult.

***A támogatott pályázatok száma és az odaítélt támogatások összege
kollégiumok szerint***

Kollégium	Támogott pályázatok száma Db	Támogatott pályázatok száma a benyújtott pályázatok %-ban	Az odaítélt támogatások összege Millió Ft
Területi kollégiumok			
Országos	669	60	1 356
Közép-Magyarország	611	62	691
Közép-Dunántúl	360	62	277
Nyugat-Dunántúl	336	53	274
Dél-Dunántúl	257	38	202
Észak-Magyarország	459	62	331
Észak-Alföld	254	39	328
Dél-Alföld	532	61	300
<i>Területi kollégiumok összesen</i>	<i>3 478</i>	<i>56</i>	<i>3 759</i>
Szakmai kollégiumok			
Civil szolgáltató	251	27	492
Együttműködési	110	27	305
Nemzetközi	340	52	552
<i>Szakmai kollégiumok összesen</i>	<i>701</i>	<i>35</i>	<i>1 349</i>
<i>Mindösszesen</i>	<i>4 179</i>	<i>51</i>	<i>5 108</i>

A kiosztott támogatások egy pályázatra jutó összege kollégiumtípusonként, de ezen belül kollégiumonként is számottevően különbözött. Ezekben az eltérésekben nyilvánvalóan egyszerre tükröződik az egyes kollégiumokhoz kötődő pályázói kör eltérő összetétele, valamint az elosztási döntéseket meghozó testületek különböző „támogatási filozófiája”.

**Az egy jóváhagyott pályázatra jutó támogatás átlagos összege
ezer Ft-ban kollégiumok szerint**

Az adatok arról tanúskodnak, hogy a kollégiumok többsége a magyarországi gyakorlatban évek óta uralkodónak számító támogatáspolitikát követte. Inkább több szervezetet támogatott viszonylag alacsony összeggel; nem vállalta, hogy egyes pályázók teljes elutasítása árán másokat nagyobb támogatásban részesítsen. Kivételt jelentett ez alól a Civil Önszerveződés, Szakmai és Területi Együttműködés Kollégiuma, valamint az Észak-alföldi Regionális Kollégium, amelyek viszonylag kevés pályázónak nyújtottak a maguk kategóriájában magasnak számító támogatást.

A Nemzeti Civil Alapprogram testületei

Tanács

Elérhetőség:
nca.tanacs@meh.hu

Salga Péter
Tóth Árpád
dr. Vajna Zoltán

Bárdos Ferenc elnök
Barabás Miklós
Barthel-Rúzsa Zsolt
Farkas István
Farnady Judit
Groskáné Piránszki Irén
dr. Márki László
Monspart Sarolta
Pocsajiné Fábián Magdolna
dr. Rác Sándor
Szalkainé Skultéti Ildikó
Vincze Csilla
Kirschner Péter
Várszegi Dóra
Berki Judit
dr. Bíró Endre
Nemoda István

Regionális hatókörű civil szervezetek támogatásának nyugat-dunántúli kollégiuma

Elérhetőség:
nca.nyugatudantul@meh.hu

Gyertyánagi Endre elnök
Brunner Tiborné
Gyöngyössy Péter
Horváth László
Horváth Miklós
Jankovits György
Lendvai Rezső
Pósfay Péter
Szilágyi Leonóra
dr. Tillné Schmidt Edit

Kollégiumok

Országos hatókörű civil szervezetek támogatásának kollégiuma

Elérhetőség:
nca.orszagos@meh.hu

Szilvássy István elnök
Horváth Zsolt
dr. Kálmán Zsófia
Kálóczy Imre
dr. Kovács Tibor
Mayerné Hajtman Ágnes
Pongrácz Gábor
Roszik Gábor

Regionális hatókörű civil szervezetek támogatásának közép-dunántúli kollégiuma

Elérhetőség:
nca.kozepdunantul@meh.hu

Bereznai Csaba elnök
Angyal Szabolcs
Ferencziné Mecsei Ilona
Kandikó Rita
Kovács Istvánné
Kovács Norbert
Nagy István
Ocskay Gyula
Róka Gyula Péter
Szauer Rózsa

Regionális hatókörű civil szervezetek támogatásának dél-dunántúli kollégiuma

Elérhetőség:

nca.deldunantul@meh.hu

Illés Tamás elnök
Baka Ferenc
Csörsz Klára
Dér Miklósné
Farkas Tamás
dr. Gyenesei István
Kárpáti Árpád
dr. Klujber László
Pócs Margit
dr. Ureczky József

Regionális hatókörű civil szervezetek támogatásának közép-magyarországi kollégiuma

Elérhetőség:

nca.kozepmagyarország@meh.hu

dr. Molnár Pál elnök
dr. Baluka Csabáné
Baranyai Péter
Ekler Gergely
dr. Felde Erzsébet
Hanti Vilmos
Kőszegi János
Szigetvári József
Török László
dr. Vékony Irma
dr. Windich Judit

Regionális hatókörű civil szervezetek támogatásának észak-magyarországi kollégiuma

Elérhetőség:

ncaeszak@freemail.hu

dr. Nagy Árpád elnök
Bodó Péter
Braun Miklós
Dienes Mária
F. Nagy Zsuzsanna
Jakubinyi László
Mezősi Tamás
Pálinkás Sándorné
Takácsné Szigeti Ilona
Tari Ottó

Regionális hatókörű civil szervezetek támogatásának észak-alföldi kollégiuma

Elérhetőség:

nca.eszakalfold@meh.hu

dr. Mészárosné Parádi Tünde elnök
Berényi András
Bornemisza Andrea
Kádár Erika
Molnár Attila
Nagyné Kiss Mária
Nyáry László Gedeon
Szarkáné Kövi Márta
Tisza Gabriella
Váradai Zsuzsanna

Regionális hatókörű civil szervezetek támogatásának dél-alföldi kollégiuma

Elérhetőség:

nca.delalfold@meh.hu

István Anna elnök
Bakai Csaba
Farkas Gábor
Gellérty László
Gólya Pál
Héhn Gizella
Kasnyik Magdolna
Romsics Imre
Török Gábor Miklós
Zsoldos Sándor

Civil szolgáltató, fejlesztő és információs kollégiuma

Elérhetőség:

nca.civilszolgáltato@meh.hu

dr. Molnár Szabolcs Farkas elnök
Fonai László
Frischmann Gábor
Gesztí Jánosné
Lajtmann József
Németh Ferenc
Öcsi József
Papp Mónika
Simon József
Péterfy Ferenc

Civil önszerveződés, szakmai és területi együttműködés kollégiuma

Elérhetőség:

nca.egyuttmukodes@meh.hu

dr. Bényei Andrásné elnök
dr. Harsányi Ernő

Kovács György
Márkus Eszter
Mihály Zoltán
Molnár Hegymegi Krisztina
Sebestény István
Szakall Judit
Szakál Tibor
Szedler Tiborné Kummer Mária
Török Ferenc

Nemzetközi civil kapcsolatok és európai integráció kollégiuma

Elérhetőség:

nca.nemzetkozi@meh.hu

dr. Schmuck Erzsébet elnök
Alföldi Andrea
dr. Eördögh István
Farkasné Szalai Mária
dr. Hegyesi Gábor
Kondora István
dr. Mádaí Mónika
Priksz Gábor
Rakaczky István
Szöllősiné Földesi Erzsébet
dr. Ugron Gáspár Gábor

Információ

További információ kérhető az NCA-ról munkanapokon 9.00-16.30 óra között a (80) 204-453-as zöld számon és a (1) 270-2451-es telefonszámon, ill. e-mail-ben: nca@meh.hu. Az NCA honlapja: www.nca.hu.

A kiadvány megjelenését az Amerikai Egyesült Államok Nagykövetségének Democracy Commission Small Grants Programja támogatta.

Az anyagot összeállította Kuti Éva. A munkát megjegyzéseivel segítette dr. Bódi György és Veress Tiborné. Szerkesztette Barabás Miklós.

A kiadvány az Európa Ház előzetes hozzájárulása nélkül semmilyen formában nem sokszorosítható.

Európa Ház
1016 Budapest
Dezső u. 3.
Telefón: (1) 356-8440
Fax: (1) 356-8499
E-mail: info@eucivil.hu, civil@hu.inter.net
Internet: www.eucivil.hu, www.europeanhouse.hu

16. (üres)

B3

